

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 141/2019-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojмира Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Richardom Trusinom, Hálkova 1, Bratislava, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 147/2017 z 30. mája 2018 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť spoločnosti [REDACTED], odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Stážnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu

ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 Cob 147/2017 z 30. mája 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

2. Sťažovateľka uviedla, že na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) bolo vedené konanie pod sp. zn. 31 Cb 49/2011, predmetom ktorého bolo nariadenie zákazu nakladania s počítačovým programom Edo-View a zaplatenie náhrady škody vo výške 8 316 € za porušenie práv duševného vlastníctva iniciované žalobcom – spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) proti sťažovateľke ako žalovanej. Predmetom sporu bolo tvrdenie žalobcu, že je výlučným nositeľom majetkovej zložky autorských práv k predmetnému počítačovému programu nadobudnutých od bývalého zamestnanca sťažovateľky.

3. Po vykonanom dokazovaní vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 31 Cb 49/2011 z 22. mája 2017 tak, že sťažovateľke zakázal nakladať s počítačovým programom [REDAKOVANÉ], zaviazal ju na odinštalovanie tohto programu zo všetkých počítačov a na náhradu škody v sume 7 667,76 €.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom ustanovenej lehote sťažovateľka odvolanie, ktoré neskôr doplnila o nové skutočnosti, tzv. novoty v konaní, ktoré sa dodatočne dozvedela a nemohla ich predložiť prvoinštančnému súdu ani v opravnom prostriedku v súlade s § 366 písm. d) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Krajský súd v napadnutom rozhodnutí skonštatoval, že tieto dôkazy nebral do úvahy z dôvodu ich oneskoreného doručenia, keďže neboli predložené do skončenia lehoty na podanie odvolania.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie. Dovolacie konanie bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 38/2019 z 10. júla 2019 zastavené z dôvodu, že žalobca bol vymazaný z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I bez právneho nástupcu.

6. Sťažovateľka zastáva názor, že krajský súd svojím postupom porušil jej právo na spravodlivý proces, pretože dôkazy, tzv. novoty v konaní, je možné predkladať až do momentu rozhodnutia vo veci. Zákonodarca zaviedol tento inštitút práve pre prípady, keď sporová strana bez svojho zavinenia nie je schopná takýto dôkaz zabezpečiť v priebehu dokazovania. Sťažovateľkou dodatočne predložené dôkazy, ktoré nebolo možné predložiť skôr z dôvodu ich neexistencie, mali podľa jej názoru závažný charakter a boli spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie súdu v jej prospech, keďže sa týkali jednak právnej subjektivity znaleckých ústavov, ktoré v konaní vypracovali znalecké posudky a ktoré na uvedenú činnosť neboli oprávnené, a tiež výpovede autora počítačového programu v trestnom konaní.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1) Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod č. k.: 3Cob/147/2017 porušil svojím procesným postupom a následným rozhodnutím základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2) Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 346,26 Eur, ktoré sú určené v súlade s ustanovením § 11 ods. 3 Vyhlášky MŠSR č. 655/2004 Z. z., ako 2 úkony právnej pomoci á 163,33 € spolu s 2 režijnými paušálmi vo výške á 9,80 €, na účet jeho právneho zástupcu IBAN: SK64 3100 0000 0040 9006 6107, vedený v Prima banke a. s. do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Právomoc ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Pred posúdením námietok sťažovateľky, ktorými odôvodňuje porušenie ňou označeného práva garantovaného ústavou rozsudkom krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

14. V posudzovanom prípade sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie. Najvyšší súd uznesením zastavil dovolacie konanie z dôvodu

zániku žalobcu výmazom z obchodného registra bez právneho nástupcu. Následne sťažovateľka podala ústavnému súdu sťažnosť, v ktorej namietala porušenie svojho práva rozsudkom krajského súdu. Ústavný súd konštatuje, že citované zákonné ustanovenie o zachovaní lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu je aplikovateľné aj na vec sťažovateľky.

III.

Posúdenie ústavnej sťažnosti

15. Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia označených práv postupom a rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, na základe ktorého bolo sťažovateľke zakázané akékoľvek nakladanie s počítačovým programom [REDAKOVANÉ] a zároveň bola povinná tento program vymazať/odinštalovať zo všetkých svojich počítačov a tiež nahradiť žalobcovi škodu vo výške 7 667,76 eur za porušenie práv duševného vlastníctva žalobcu k počítačovému programu [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka namieta, že k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu došlo z dôvodu, že krajský súd neprihliadol na dodatočné dôkazy predložené sťažovateľkou v odvolacom konaní po uplynutí lehoty na podanie odvolania napriek tomu, že išlo o tzv. novoty v konaní, ktoré je podľa názoru sťažovateľky možné odvolaciemu súdu predložiť kedykoľvek, až do meritórneho rozhodnutia. Sťažovateľka považuje napadnuté rozhodnutie a postup krajského súdu za arbitrárny.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

19. Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

20. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

21. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už opakovane konštatoval, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05, III. 591/2013). Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. 100/2005).

22. Nielen zákonná, ale aj ústavná kvalita civilného súdneho konania sa podstatným spôsobom prejavuje v hodnotení dôkazov konajúcim všeobecným súdom, ktoré musí zodpovedať § 191 ods. 1 CSP. Uvedené ustanovenie upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Práve prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo svojvôľa konajúceho súdu je hrubým narušením spravodlivostnej kvality a objektivity súdneho rozhodovania (I. ÚS 211/2012, III. ÚS 90/2015).

23. Ako z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, krajský súd vo vzťahu k námietkam sťažovateľky, ktoré uplatnila aj v ústavnej sťažnosti, konštatoval, že sťažovateľka ako odvolateľka mohla rozšíriť rozsah, v akom napáda rozhodnutie súdu prvej inštancie, len do uplynutia lehoty na podanie odvolania v súlade s § 364 a § 365 ods. 3 CSP. Pokiaľ ide o tzv. novoty v odvolacom konaní, tieto možno podľa krajského súdu uplatniť len za podmienok uvedených v § 366 CSP, avšak len do konca lehoty na podanie odvolania. Keďže sťažovateľka predložila odvolaciemu súdu nové dôkazy (o ktorých

tvrdila, že ich nemohla predložiť skôr, pretože neexistovali) až po uplynutí lehoty na podanie odvolania, krajský súd na ne nemohol prihliadať. Súčasne krajský súd uviedol, že sťažovateľka v odvolaní neuplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. g) CSP (zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené), ale odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a g) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia), pri ktorých doloženie nových dôkazov ani neprichádza do úvahy.

24. Ústavný súd konštatuje, že odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené reštriktívne ako výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie (I. ÚS 10/2017).

25. K argumentom sťažovateľky ústavný súd dodáva, že § 365 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie je možné meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania, je premietnutím zásady koncentrácie civilného procesu, ktorá znamená, že určité procesné úkony sú koncentrované do uplynutia zákonom určenej lehoty, v prípade odvolania lehotou pätnásť dní. Umožnenie dopĺňania odvolacích dôvodov po uplynutí tejto zákonnej lehoty by bolo v rozpore s princípom hospodárnosti a rýchlosti súdneho konania, no najmä v rozpore s koncepciou odvolacieho konania, ktorá vychádza z tzv. neúplného apelačného systému.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľky, ktorú uplatnila v ústavnej sťažnosti, nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov napadnutého rozsudku krajského súdu. Napadnutý rozsudok krajského súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by tieto závery krajského súdu boli vo vzťahu k nemožnosti prihliadnúť na dôkazy predložené po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty na podanie odvolania svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

27. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že právne závery formulované krajským súdom nenesú podľa názoru ústavného súdu žiadne prvky arbitrárnosti, ktoré by mali byť korigované v konaní pred ústavným súdom a ktoré by mohli zakladať ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozhodnutia, prípadne postupu krajského súdu. Ústavnú sťažnosť preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

████████████████████

predseda senátu